

Tabuk helyett segítségre van szükség

Az öngyilkosságok számának alakulása és a média felelőssége

http://www.medicalonline.hu/cikk_print/az_ongyilkossagok_szamanak_alakulasa_es_a_medi_a_felelossege

2010-11-29 22:22

Miközben a média esetenként gátlástalanul, a személyiségi és kegyeleti jogot egyaránt sértően közli ismert személyek esetleges halálhírét, bizonyított, hogy a szenzációként tálalt események, a történeteket mintegy reklámozó szalagcímek, a helyszín bemutatása, a módszer részletes ismertetése, az érintett személy heroizálása sokakat sarkallhat egy-egy befejezett öngyilkosság utánzására. Szakemberek szerint a megelőzéshez különféle szakterületek, sőt az egész társadalom összefogására lenne szükség.

A kezeletlen depresszió, a szenvedélybetegségek, az impulzív, indulatos személyiség, a koragyermekkorai negatív események, a negatív élethelyzetek, az, ha a családban előfordult már öngyilkosság, ha volt korábbi kísérlet, mind közrejátszhatnak egy-egy befejezett öngyilkosságban, amelyet azonban soha nem lehet egyetlen okkal magyarázni.

Világszerte és évente egymillió élet végződik befejezett öngyilkossággal, az erre irányuló kísérletek száma ennél azonban hússzor több lehet. Az adatok és tapasztalatok szerint az öngyilkosok között több a férfi és az idős személy, de fiatalok között sem ritka, ha valaki önkezével vet véget életének. Az elmúlt 40 évben mintegy **hatvan százalékkal emelkedett a befejezett esetek száma** – Európában, így Magyarországon némiképp csökkent –, ám még így is évente körülbelül **150 ezren halnak meg ily módon** – hangzott el a többi közt a *Lélekben Otthon Közhasznú Alapítvány*nak az öngyilkosság megelőzésével kapcsolatos konferenciáján.

Rizikófaktorok

Tapasztalatok szerint a befejezett öngyilkosságot megelőzően az érintett általában felkeresi háziorvosát. Vannak rizikófaktorok, amelyek előfordulása jelentősen gyakoribb azok között, akik öngyilkosság miatt halnak meg. Egy 2002-2004 közötti vizsgálat szerint a befejezett öngyilkosságot elkövetők között **kétszer olyan gyakori a válás**. Míg a munkanélküliség ezt a csoportot 17 százalékban sújtotta, addig a kontroll személyek között ez csupán 3,1 százalékban fordult elő. Előbbi csoportban az esetek 16,4 százalékában a családban volt már korábban öngyilkosság, míg a kontrollcsoportban ez csupán 3,2 százalékban volt kimutatható, de **éles különbség van a dohányzásban is**: míg az öngyilkosságba belehalt személyek 53,1 százaléka dohányzott, a másik csoportban ez 25,8 százalékban fordult elő.

...és ami segít(het)

Ugyanakkor a vallásos közösséghez tartozás, a jó család, a sok gyermek vagy a terhesség, az orvosi támogatás, sőt még a rendszeres fizikai aktivitás is védő faktornak tekinthető – mondta

el a többi közt *Rihmer Zoltán* professzor, aki a depressziót „**alulreferált, aluldiagnosztizált és alulkezelt**” népegészségügyi problémaként jellemezte. A diagnózisra a betegek gyakran éveket, a kór egyes fajtáinál akár évtizedeket is várnia kell, miközben olyan gyakori komplikációk kísérhetik, mint az alkoholizmus, a drogfogyasztás vagy az öngyilkosság. A nem kezelt depresszió valójában ezért hússzor akkora kárt okoz, mintha az állam kifizetné a depresszió kezelésének költségét – vélekedett a professzor.

A hazai lakosságnak havonta mintegy négy százaléka szenved major depresszióban vagy úgynevezett bipoláris betegségben. Az öngyilkosság miatt meghaltak 59-87 százaléka aktuálisan major depressziós, ám csupán 9-20 százalékukat kezelik. Tizenkilenc-negyvenkét százalékuknak (átlag 30-33%) korábban már volt befejezetlen kísérlete. Körülbelül kétharmaduk az első kísérletbe belehal – főként a férfiak közül, akik általában drasztikusabb, így biztosabb módját választják az öngyilkosságnak.

A sajtó felelőssége is

Ennél jóval kevésbé ismertek azok a tények, amelyek szerint híres emberek öngyilkosságát követően – **ha a hír maga kritikátlanul jelenik meg a médiában** – jelentősen megnő azok száma, akik mintegy utánozva az ismert személyt, maguk is önkezükkel vetnek véget életüknek. Egy-egy esetet követően jó **három napig csúcspont mutatható ki az öngyilkosságok számában**, amely körülbelül két hetet követően áll vissza a korábbi szintre. Tételesen kimutatható mindez a nyolcvanas évek magyar szépségkirálynőjének önző halálát követően is. Mint arról *Schönstein Mónika* pszichológus beszámolt: 13 esetből 11 esetben igazolható volt a szépségkirálynő történetének ismerete. Ugyanő számolt be arról, hogy egy bécsi kutatásban azt vizsgálták, mi történik, ha a metróban elkövetett öngyilkosságokról beszámolva betartják az [Egészségügyi Világszervezet médiának szóló irányelvében](#) foglaltakat. Az eredmény szerint 70 százalékkal csökkent az ott elkövetett esetek aránya, és további 20 százalékkal városszerte. Egyebek között ezek a tapasztalatok is indokolnák a sajtó képviselőinek „érzékenyítését”, amelyben a Lélekben Otthon Alapítvány jelentős szerepet kíván vállalni. A közhasznú szervezet korábban már meghirdette: [civil érdekvédelmi szervezetet alakít az öngyilkosságok megelőzésére](#).

Köbli Anikó